Bohoslužby v Zábřeze 3.března 2019

Lk 6,39-45

Milé sestry, milí bratři, když Ježíš promlouvá ke svým učedníkům, formuje základ jejich budoucího společenství. Můžeme tak sledovat nejen budoucí definici toho, co bude později nazváno církví, ale také ukázku toho, čím by se církev lehce stát mohla. V textu, který jsme četli, se dají najít tři oblasti života církve, ve kterých může dobrá snaha přeci jen sklouznout k něčemu, co se Ježíšovu ideálu společenství učedníků začne vzdalovat.

První oblast Ježíš začíná otázkou. Odpověď na ni je vlastně jednoduchá. Člověk si až říká, proč se Ježíš na takovou věc vůbec ptá? Po zelené louce, ve známe prostředí, tam to asi problém nebude. Tam klidně slepý slepého vést může. Ale ve chvíli, kdy se vyskytne něco nečekaného, je takové vedení rizikem. Je docela zajímavé, že použitý výraz, který překládáme jako vedení, se vyskytne už jen na třech dalších místech. Použije ho Jan, když mluví o příchodu Ducha svatého. Duch nás uvede do veškeré pravdy. Pak ještě jednou Jan v apokalypse zmíní, že nás povede Beránek k vodám života. A nakonec Lukáš ještě tento výraz použije, když popisuje setkání jáhna Filipa s etiopským dvořanem. Dvořan Filipovi říká, že nemůže rozumět slovům Písma, když ho do nich nikdo neuvede. Z toho je patrné, že Ježíš nemluví o vedení jednoho druhým někde na vycházce, ale má na mysli vedení po cestě života. Pak se nabízí otázka, co v tomto případě znamená odkaz na slepotu. Kdo je ten slepý vedoucí slepé? Ježíš tuto slepotu zmiňuje v souvislosti se žákem a učitelem. Je přirozené, že žák se učí a nemůže poznat víc, než mu předává jeho učitel. I když dnes by se to možná dalo zpochybnit. Přeci jen máme mnoho možností, jak získat informace, jak se něčemu naučit. Proč by dnes nemohl žák nastudovat víc než jeho učitel? Jenže to je právě otázka. V čem je žák nad učitelem? Je to jen otázka znalostí, otázka množství informací, které pojme? Nebo jde o něco víc? Opět bych upozornil na jeden zajímavý výraz. Je-li zcela vyučen, praví ekumenický překlad tam, kde kraličtí řeknou, že dokonalý bude každý, když bude jako jeho mistr. Tento kralický překlad nás právě přivádí k tomu, abychom porozuměli, že žák je limitován učitelem nikoliv v objemu znalostí, ale v dokonalosti, v dospělosti. Do té se promítá nejen získání informací, ale také jejich zpracování a promítnutí do praktického života. A to je ta zrádná stránka každého studia. Není problém získat spoustu informací. Problém je spíše v tom, co s nimi udělat dál, jak je zpracovat a použít. První oblast tedy mluví o vedení, o způsobu vyučování druhých k víře a poznání Ježíše jako Spasitele. Máme zde možnost získat mnoho informací. Ale to není všechno. Ježíš

myslí svým způsobem třeba na zákoníky, se kterými se často utkával. Oni byli dobrými znalci Písma. Ale už jeho obsah nedokázali zpracovat a dovést do praktického života.

První místo, kde se může církev vzdálit Ježíšovu ideálu, je selhání ve vedení druhých k poznání Božího díla. Nestačí jen předávat informace, nejde jen o to, co známe, co víme. Nejde o to být co nejvzdělanější v Písmu. Znát Bibli zpaměti, stejně jako mít načtená základní dogmatická díla velkých teologů ještě neznamená dospět k dokonalosti, být skutečně jako učitel, který povede druhé jako vidoucí nikoliv jako slepec. Bůh v Ježíši Kristu vstupuje do našeho života, každodenního života s jeho obyčejnými radostmi i starostmi. Nevstupuje jen do našeho vědění a vzdělanosti. Slova dnešního textu tedy můžeme vzít jako varování, aby se církev nestala jen spolkem vzdělanců a mistrů umění teologického.

Druhou oblast Ježíš popisuje příhodou s třískou a trámem. Nepřímo říká, že by se církev mohla stát takovým divadelním spolkem. Ježíš totiž v jakémsi vyvrcholení této části textu onoho jednajícího bratra nazve pokrytcem. V řečtině se stejný výraz používá pro herce. Člověk, který hledá a nachází třísku v oku svého bratra, je tak pojmenován někým, kdo na sobě nosí masku, kdo hraje před druhými divadlo. Neukazuje svoji tvář, ale jen si na něco hraje. To je docela zajímavá podoba církve. Může být společenstvím těch, kdo si na něco hrají. Nejsou upřímní, ale nasazují si masku, berou na sebe určité role a v nich se snaží ukázat svou lepší tvář. Ono by to nebylo zase tak zlé, kdyby zde nebylo překryto cosi špatného pod povrchem. Řeší se tříska v oku bližního a zakrývá tak trám ve svém vlastním oku.

Zde se jedná o situaci, která je vpravdě docela ošemetná. Proto je docela důležité zmínit, že nejde ani tak o třísku nebo trám. Jde o postoj k té třísce nebo trámu. Nejde o to, že bychom nemohli druhé upozornit na jejich chyby. Nejde o to sám nedělat chyby. Jde o upřímnou hru. Ono skutečně se může stát, že i naše společenství může někdo vidět jako partu, která si jen na něco hraje. A přitom nikdo nehodnotí závažnost a hloubku zvěsti o Ježíši Kristu. Hodnotí naše postoje, naše jednání. Hodnotí právě to, že máme sklony kritizovat mnoho věcí, poukazovat na problémy druhých, ale přitom se nesnažíme řešit své vlastní problémy. Hodnotíme uklouznutí druhých, soudíme jejich činy a přitom neřešíme, že sami nejednáme správně. V tom je pokrytectví, herectví společenství církve. Církev je hereckým spolkem, když zapomíná, že všichni jsme ospravedlnění hříšníci, a skutečnost, že můj hřích není tolik vidět, mne rozhodně nečiní morálně lepším.

Do jisté míry zde můžeme najít souvislost se začátkem oddílu. Tříska i trám v oku oslepují. Někdo, kdo má v oku trám tedy těžko může vést toho, kdo má v oku třísku. Když to vezmeme z druhé strany je zde důležitým okamžikem právě rozpoznání svého hříchu a hledání cesty odpuštění. Ne nadarmo se velkými apoštoly staly Petr a Pavel. Oba zakusili své selhání ve

vztahu k Bohu. Oba se setkali s tím, co je to Boží milost. A proto ji mohli zvěstovat jako něco opravdového. Farizeové se drželi své dokonalosti, výzva k pokání tak může zavánět trochu povýseneckým příkazem. Když ale člověk sám zhřešil a poznal, jak důležité pro něj bylo sklonit se před Bohem a vyznat svůj hřích, když poznal, jak marným byl jeho zápas o dokonalost, dokud si nasazoval masku vzorného křesťana, potom vedení druhého k pokání nepůsobí povýšenecky. Jde o vedení k něčemu, co člověk sám prošel a přijal.

Poslední oblast Ježíš vymezuje přirovnáním ke stromu a ovoci. Souvisí to s tím hraním divadla. Zde ale nejde ani tak o pokrytectví, jako spíš naivitu. I sebelepší herecký výkon se nakonec pozná jako něco hraného, povrchního. Ať se člověk bude snažit sebevíc, nestane se dobrým, když jeho srdce bude zlé. Možná by se dalo pokračovat i dál, že se nestane křesťanem, když jeho srdce nebude patřit Ježíši Kristu. On se dá určitý životní styl docela dobře kopírovat. Můžeme si říct, že budeme správnými křesťany, když budeme o Ježíši hodně mluvit, když budeme držet určitou formu bohoslužeb, zachovávat vnější tvář zbožnosti. Znal to Ježíš, když se snažil ukázat, že být Izraelitou není jen v tom, že se člověk nechá obřezat a umí odříkat desatero, vyznání víry a další nutné poučky. A jistě to poznáváme i my, že nestačí jen konat bohoslužby, biblické hodiny, učit náboženství či uspořádat nějaký ten kurs, aby náš sbor byl skutečně živým, aby byl místem, kde lidé poznají Boží lásku. Ovoce souvisí se stromem. Neponeseme ovoce živé víry, když nám bude chybět živá víra. Bude marné zvát hříšné k pokání, když sami se ze svých hříchů kát nebudeme.

Sestry a bratři, zdá se, že dnešní text nám dává docela zabrat. Vždyť vidíme, že nebezpečí, na která Ježíš ukazuje, nejsou ani teoretická, ani od nás vzdálená. Týkají se i našeho společenství stejně jako každého z nás. Dá se říct, že to souvisí s naší přirozeností. Jsme prostě takoví, hledáme cestu, která je jednoduchá. Je přece jednodušší nasypat do dětí mnoho znalostí, než jim být sám svědkem, mluvit s nimi o vlastní víře a roli Ježíše ve svém životě. Je jednodušší řešit svoje nedostatky a problémy ukazováním na druhé a zabýváním se jejich hříchem, než v pokoře uznat, že mne samotného by ostatní mohli za mnoho věcí lehce soudit. Je jednodušší kopírovat určité zvyky a formy jednání, než se toho všeho vzdát a nechat se naplnit Božím Duchem. Stejně tak by bylo jistě jednodušší užívat si skvělých schopností kazatelských a léčitelských, užít si lidské slávy, možná se stát i králem, než trpět jako zločinec.

Ježíšova slova nás vždy nemusejí potěšit. Ale vždy nás mohou naplnit pokojem. Platí to i nyní. Když slyšíme, že se může společenství stát jen nějakým spolkem, který si na něco hraje, ozývá se v tom pozvání, co konat, aby tomu tak nebylo. To pozvání máme v posledním verši. Všechno se odvíjí od lidského srdce. Proto Ježíš přichází a nechává se přibít na kříž. Jeho oběť jakoby nám říkala, že není problém v tom, oč se snažíme. Není problém, že chceme dosáhnout dokonalosti, že chceme být moudří, znalí, že chceme, aby se lidé kolem nás nežili pod mocí hříchu. Problém je v tom, že do tohoto chtění chceme dát sami sebe, místo toho, abychom sami sebe dali Bohu a do našeho jednání pak pustili jeho lásku.

Pane Ježíši, často se ocitáme na rozcestí a hledáme cestu, po které bychom šli. Prosíme o tvého Ducha, abychom nehledali pohodlnou zkratku, ale stezku tvého života.

Amen.

p { margin-bottom: 0.25cm; line-height: 120%; }